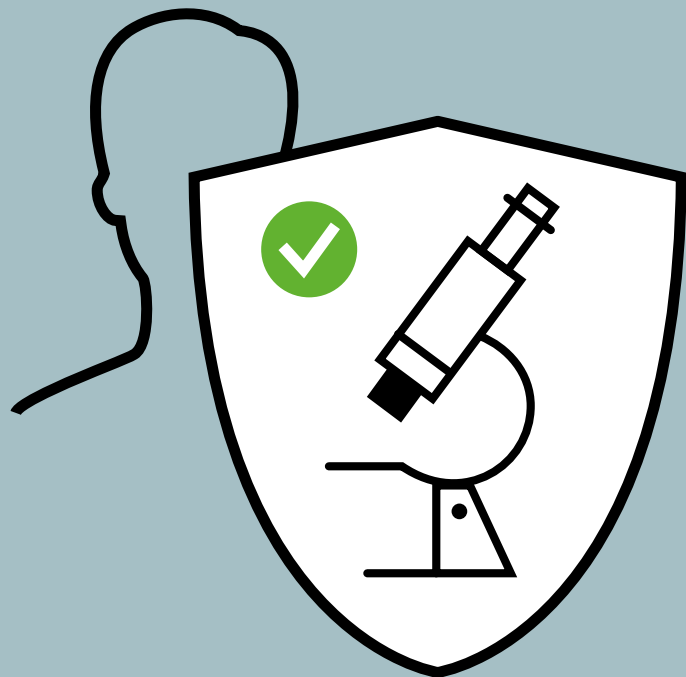

Vlaanderen
is wetenschap

Huishoudelijk reglement – Wetenschappelijke Integriteit aan het INBO

INSTITUUT
NATUUR- EN BOSONDERZOEK

Huishoudelijk reglement – Wetenschappelijke Integriteit aan het INBO

Commissie Wetenschappelijke Integriteit INBO

Versie: 1.1

Datum: 03-2025

Wijze van citeren: *Commissie Wetenschappelijke Integriteit INBO (2025). Huishoudelijk reglement - Wetenschappelijke Integriteit aan het INBO. Versie 1.1. Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek, Brussel.*

1 – Kadering

Het INBO is het onafhankelijk onderzoeksinstituut van de Vlaamse overheid dat via toegepast wetenschappelijk onderzoek, data- en kennisontsluiting het biodiversiteitsbeleid en –beheer onderbouwt en evalueert. Het ondersteunt hierbij het natuurbeleid in Vlaanderen en de uitvoering ervan op basis van feiten en opgebouwde expertise. Het INBO beschrijft toestand en trends van biodiversiteit en ecosysteemdiensten, onderzoekt oorzaken van veranderingen en ontwikkelt rechtstreeks toepasbare instrumenten. Het werkt toekomstverkenningen uit die het natuurbeleid op langere termijn onderbouwen. Onderzoek gebeurt steeds in dialoog met partners uit maatschappij, wetenschap, beleid en beheer.

Het INBO¹ beschikt over een groot aantal onderzoekers en veld- en labomedewerkers met een sterk verschillende achtergrond, expertise en ervaring. Op basis hiervan dragen zij bij aan de kwaliteitsvolle uitvoering van wettelijk vastgelegde taken, wetenschappelijke opdrachten voor klanten, raamovereenkomsten en projecten binnen nationale en internationale samenwerkingen. Bij het uitvoeren van deze opdrachten dienen enerzijds de INBO-cultuurwaarden gerespecteerd te worden, maar anderzijds komen de INBO-medewerkers ook vaak in aanraking met stakeholders met hun eigen prioriteiten en belangen. Om houvast te bieden aan de eigen medewerkers maar tevens correcte en betrouwbare producten af te leveren aan wie die nodig heeft, heeft het INBO een expliciet wetenschappelijk integriteitsbeleid uitgewerkt dat gebaseerd is op de volgende 3 basisdocumenten:

¹ inclusief alle medewerkers die via het eigen vermogen van het INBO (EVINBO) tewerkgesteld zijn

- [Deontologische code voor personeelsleden van de Vlaamse Overheid](#)
- [Deontologische code voor INBO-medewerkers](#)
- [ALLEA - Europese gedragscode](#)

2 – Algemene structuur

In eerste instantie creëert het INBO een onderzoeksomgeving waarbinnen wetenschappelijke integriteit een kernwaarde is. Het correct omgaan met, en communiceren over data, informatie en kennis moet een evidentie zijn. Om erop toe te zien dat blijvend voldoende aandacht aan deze aspecten wordt besteed én ervoor te zorgen dat vermeende inbreuken op dit beleid passend en onafhankelijk worden behandeld, beschikt het INBO over een Commissie Wetenschappelijke Integriteit (CWI, zie [6 - De Commissie Wetenschappelijke Integriteit](#)). De hoofdtaak van deze CWI is beleidsvoorbereiding en adviesverlening i.v.m. de integriteit van wetenschappelijk werk aan het INBO. Zo kunnen proactief vragen worden gesteld aan de CWI over dilemma's i.v.m. wetenschappelijke integriteit waar je als INBO-medewerker mee geconfronteerd wordt. Het staat eveneens in voor de beoordeling van concrete klachten, die behandeld worden overeenkomstig een uitgewerkte procedure (zie [6.3 - De CWI-procedure](#)). Hierbij levert de INBO-CWI een eerste advies af. Indien de veroorzaker van de inbreuk geen genoegen neemt met dit eerste advies, kan een tweede advies ingewonnen worden via de Vlaamse Commissie voor Wetenschappelijke Integriteit ([VCWI](#)). Ook algemene adviesvragen omtrent standaarden en beleidsmaatregelen kunnen bij de VCWI worden ingewonnen.

3 – Ethische code voor Wetenschappelijke Integriteit en cultuurwaarden van het INBO

De volgende fundamentele beginselen van wetenschappelijke integriteit bieden INBO-medewerkers sturing in hun werkzaamheden, ook en vooral wanneer zij in aanraking komen met de praktische, ethische en intellectuele uitdagingen die inherent zijn aan het onderzoeksproces (zie ook ALLEA – Europese gedragscode):

- ***betrouwbaarheid*** bij het waarborgen van kwaliteit van het onderzoek, zoals deze tot uiting komt in het ontwerp, de methodologie, de gegevensverzameling, de datamanagement, de analyse en het gebruik van middelen;
- ***eerlijkheid***: onderzoek moet op transparante, billijke, volledige en onbevooroordeelde wijze worden ontwikkeld, uitgevoerd, getoetst, gedocumenteerd en met anderen gedeeld;
- ***respect*** voor collega's, deelnemers aan het onderzoek, de maatschappij, ecosystemen, cultureel erfgoed en het milieu;
- ***verantwoordelijkheid*** voor het onderzoek van idee tot publicatie, voor het beheer en de organisatie ervan, voor opleiding, toezicht en mentorschap en de bredere impact van onderzoek.

Alle personeelsleden, zowel management, onderzoekers en ondersteuners, zijn verantwoordelijk voor de goede werking van de instelling op basis van de bovenstaande cultuurwaarden. Van een ieder

wordt verwacht dat hij of zij naast het uitvoeren van de specifieke taken tevens actie onderneemt bij de vaststelling van problemen of problematisch gedrag. Een open en respectvolle feedbackcultuur moet toelaten dat problemen op een professionele manier besproken en opgelost kunnen worden.

Van elke INBO-medewerker wordt verwacht dat deze het beleid omtrent wetenschappelijke integriteit respecteert en toepast. Dit impliceert dat:

- deze de Deontologische Code van het INBO onderschrijft,
- deze melding maakt van inbreuken of vermeende inbreuken op deze Deontologische Code,
- deze melding maakt van mogelijke belangenconflicten bij het uitvoeren van een specifieke opdracht, en
- deze meewerkt aan het verbeteren van het Wetenschappelijke Integriteitsbeleid van het INBO.

4 – Goede onderzoekspraktijken

Een goede onderzoekspraktijk aan het INBO wordt gereflecteerd in een aantal belangrijke aspecten van het wetenschappelijk onderzoek die hieronder kort worden toegelicht.

4.1 - Onderzoeksomgeving

Het INBO vergroot het bewustzijn en zorgt voor een integere onderzoekscultuur.

Het INBO neemt een leidende rol op door duidelijke beleidslijnen en procedures vast te leggen over goede onderzoekspraktijken en door schendingen transparant en correct te behandelen.

Het INBO biedt zijn medewerkers een passende infrastructuur aan om gegevens en onderzoeksmateriaal in al hun vormen (met inbegrip van kwalitatieve en kwantitatieve gegevens, protocollen, processen, en verwante metadata) te beheren en te beschermen, met het oog op de nodige reproduceerbaarheid, traceerbaarheid en verantwoordelijkheid.

Het INBO stimuleert open en reproduceerbare praktijken, streeft naar een open databeleid en het in de praktijk brengen van het FAIR principe (Findable, Accessible, Interoperable, Reusable) met betrekking tot het geleverde onderzoek.

4.2 - Opleiding, toezicht en mentorschap

Het INBO zorgt ervoor dat de medewerkers grondig worden opgeleid op het gebied van het ontwerp, de methodologieën, de analyse van onderzoek en het communiceren van de onderzoeksresultaten en bevindingen.

Het INBO ontwikkelt gepaste en adequate opleidingsprogramma's op het gebied van ethiek en wetenschappelijke integriteit om te garanderen dat alle betrokkenen zich bewust zijn van de relevante gedragscodes en voorschriften. Het ziet erop toe dat de personeelsleden in alle stadia van hun loopbaan, van de jongste tot de meest ervaren medewerker deze opleidingen volgen.

Ervaren INBO-medewerkers begeleiden hun minder ervaren teamleden en bieden hun specifieke begeleiding en opleiding zodat zij hun onderzoeksactiviteit op gepaste wijze kunnen ontwikkelen, ontwerpen en structureren, en er aldus een integrale onderzoekscultuur wordt bevorderd.

4.3 - Onderzoeksprocedures

INBO-medewerkers houden rekening met de nieuwste ontwikkelingen wanneer zij ideeën voor onderzoek ontwikkelen.

INBO-medewerkers gaan voorzichtig en weloverwogen te werk bij het ontwerpen, uitvoeren, analyseren en documenteren van onderzoek.

INBO-medewerkers houden ten alle tijde rekening met de wettelijke bepalingen voor het uitvoeren van veldwerk en dit steeds in open dialoog met de grondeigenaars, -gebruikers en/of -beheerders.

INBO-medewerkers maken op gepaste en consciëntieuze manier gebruik van onderzoeksfondsen.

INBO-medewerkers publiceren de resultaten en interpretaties van hun onderzoek in een open, eerlijke, transparante en nauwkeurige manier en volgen de GDPR wetgeving.

INBO-medewerkers brengen verslag uit van de bevindingen op een manier die in overeenstemming is met de normen van de discipline en, waar van toepassing, zorgen ervoor dat de bevindingen kunnen worden gecontroleerd en gereproduceerd.

4.4 - Waarborgen

INBO-medewerkers leven de relevante gedragscodes en voorschriften na.

INBO-medewerkers behandelen het voorwerp van hun onderzoek met respect en zorg, en in overeenstemming met de wettelijke en ethische bepalingen.

INBO-medewerkers houden rekening met de gezondheid, veiligheid en het welzijn van de gemeenschap, van collega's en andere personen die bij hun onderzoek zijn betrokken.

INBO-medewerkers zijn zich bewust van en controleren de potentiële schade en risico's die kunnen voortvloeien uit hun onderzoek.

4.5 - Gebruik en beheer van gegevens

De INBO-medewerkers zorgen ervoor dat alle, al dan niet gepubliceerde gegevens en onderzoeksmaterialen, op passende wijze worden beheerd en behouden, en gedurende een redelijke periode veilig worden bewaard.

De INBO-medewerkers zorgen ervoor dat de toegang tot gegevens zo open als mogelijk en zo gesloten als noodzakelijk is, indien relevant in overeenstemming met de FAIR-beginselen voor gegevensbeheer (Findable, Accessible, Interoperable and Re-usable: vindbaar, toegankelijk, interoperabel en herbruikbaar).

De INBO-medewerkers zorgen voor transparantie over de toegang tot en het gebruik van hun gegevens en onderzoeksmaterialen.

De INBO-medewerkers erkennen onderzoeksdata als legitieme en citeerbare producten van onderzoek.

De INBO-medewerkers zorgen ervoor dat in alle contracten of overeenkomsten met betrekking tot onderzoeksresultaten billijke en redelijke bepalingen worden opgenomen voor het beheer van hun gebruik, eigendom en/of bescherming uit hoofde van intellectuele eigendomsrechten.

4.6 - Samenwerking

Alle partners in gezamenlijke onderzoeksprojecten nemen verantwoordelijkheid voor de integriteit van hun onderzoek.

Alle partners in gezamenlijke onderzoeksprojecten bereiken in de beginfase overeenstemming over de doelstellingen van het onderzoek en over de procedures om zo transparant en open mogelijk over het onderzoek te communiceren.

Alle partners bereiken aan het begin van hun samenwerking formeel overeenstemming over de verwachtingen en normen op het gebied van wetenschappelijke integriteit, de van toepassing zijnde wet- en regelgeving, de bescherming van het intellectuele eigendom van de deelnemers en de procedures voor het beslechten van geschillen en eventuele gevallen van wangedrag.

Alle partners in gezamenlijke onderzoeksprojecten worden op gepaste wijze geïnformeerd en geraadpleegd over de inzending van de onderzoeksresultaten voor publicatie.

4.7 - Publicatie en verspreiding

Auteurs volgen de richtlijnen rond auteurschap ([link](#)).

Auteurs passen ten alle tijden de op INBO gangbare richtlijnen toe betreffende het gebruik van generatieve AI (zie [hier](#)).

Alle auteurs maken eventuele belangenconflicten en financiële of andere vormen van steun voor het onderzoek of de publicatie van de resultaten openbaar.

Auteurs en uitgevers publiceren correcties of trekken werk terug indien dit noodzakelijk is; de processen om dit te doen zijn duidelijk, de redenen worden opgegeven en auteurs die fouten na publicatie onverwijld corrigeren, worden hiervoor erkend.

Auteurs en uitgevers beschouwen negatieve resultaten als even belangrijk voor publicatie en verspreiding als positieve resultaten.

INBO-medewerkers houden zich aan de hierboven beschreven criteria, ongeacht of zij publiceren in abonnement tijdschriften, vrij toegankelijke tijdschriften ('open access') of andere alternatieve publicatievormen.

4.8 - Toetsing, evaluatie en redactie

INBO-medewerkers nemen hun rol binnen de onderzoeksgemeenschap serieus en nemen daarom deel aan collegiale toetsingen, beoordelingen en evaluaties.

INBO-medewerkers beoordelen en evalueren inzendingen voor publicatie, financiering, benoeming, promotie of beloning op transparante en verantwoorde wijze.

Referenten en redacteurs met een belangenconflict trekken zich terug uit situaties waarin beslissingen worden genomen omtrent publicatie, financiering, benoeming, promotie en beloning.

Referenten houden informatie geheim totdat er toestemming wordt gegeven voor vrijgave.

Referenten en redacteurs eerbiedigen de rechten van auteurs en indieners en vragen toestemming voordat zij gebruikmaken van de ideeën, gegevens of interpretaties die worden geëvalueerd.

5 - Schendingen van wetenschappelijke integriteit

Het is van cruciaal belang dat onderzoekers de kennis, methodologieën en ethische praktijken van hun vakgebied beheersen. Wanneer wetenschappers geen goede onderzoekspraktijken volgen, schenden zij hun professionele verantwoordelijkheid. Het schaadt de onderzoeksprocessen, verslechtert de relatie tussen onderzoekers onderling, ondermijnt het vertrouwen in en de geloofwaardigheid van onderzoek, leidt tot een verspilling van middelen en kan onderzoekssubjecten, gebruikers, de maatschappij of het milieu blootstellen aan onnodige schade.

5.1 Wangedrag bij het onderzoek en andere onaanvaardbare praktijken

Wangedrag bij het onderzoek wordt traditioneel gedefinieerd als het fabriceren of vervalsen van gegevens of het plegen van plagiaat bij het voorstellen, uitvoeren of reviseren van onderzoek of het verslag doen van onderzoeksresultaten:

fabriceren is het verzinnen van resultaten en er verslag van doen alsof ze echt zijn;

vervalsen is het manipuleren van onderzoeksmateriaal, apparatuur of processen om gegevens of resultaten zonder rechtvaardiging te wijzigen, achter te houden of te verwijderen;

plagiat is het werk en de ideeën van anderen gebruiken zonder de oorspronkelijke bron op gepaste wijze te citeren, hetgeen een schending inhoudt van de intellectuele eigendomsrechten van de oorspronkelijke auteur(s).

Deze drie vormen van schending worden als buitengewoon ernstig beschouwd omdat zij de weergave van het onderzoek aantasten, maar naast deze rechtstreekse schendingen zijn er nog andere schendingen van goede onderzoekspraktijken die de integriteit van het onderzoeksproces en van onderzoekers aantasten. Hieronder een niet-uitputtende lijst van voorbeelden:

- auteurschap manipuleren of de rol van andere onderzoekers in publicaties bagatelliseren of kunstmatig opwaarderen;
- zelf-plagiaat, dat wil zeggen aanzienlijke delen van publicaties die een wetenschapper eerder zelf heeft gepubliceerd, met inbegrip van vertalingen ervan, opnieuw publiceren zonder het origineel op gepaste wijze te erkennen of citeren;
- selectief citeren om de eigen bevindingen in een fraaier daglicht te plaatsen of om redacteuren, referenten of collega's gunstig te stemmen;
- onderzoeksresultaten achterhouden;
- financiers/sponsors de kans geven de onafhankelijkheid van het onderzoeksproces of van de rapportage van de resultaten in gevaar te brengen en zo vertekening in het onderzoek te introduceren of te laten gedijen;
- primaire bronnen onzorgvuldig of niet refereren;
- de bibliografie van een studie onnodig uitbreiden;
- een onderzoeker kwaadwillig beschuldigen van wangedrag of andere schendingen;
- onderzoeksprestaties onjuist weergeven;
- het belang en de praktische toepasbaarheid van bevindingen overdrijven;
- het werk van andere onderzoekers vertragen of op ongepaste wijze belemmeren;
- een gezaghebbende functie misbruiken om schendingen van wetenschappelijke integriteit aan te moedigen;
- vermoedelijke schendingen van wetenschappelijke integriteit door anderen negeren of ongepaste reacties op wangedrag of andere schendingen door instellingen in de doofpot stoppen;
- tijdschriften oprichten of ondersteunen die niet de vereiste kwaliteitscontroles toepassen op wetenschappelijke publicaties ("predatory journals", ofwel tijdschriften die schadelijk zijn voor het imago van de wetenschap).

In hun meest ernstige vorm zijn onaanvaardbare praktijken strafbaar, maar er moet op zijn minst alles aan worden gedaan om deze praktijken te voorkomen, te ontmoedigen en een halt toe te roepen door middel van opleiding, toezicht en mentorschap en door de ontwikkeling van een positieve en ondersteunende onderzoeksomgeving.

5.2 Omgaan met schendingen en beschuldigingen van wangedrag

Nationale en institutionele richtlijnen in verschillende landen schrijven verschillende manieren voor waarop moet worden omgegaan met schendingen van goede onderzoekspraktijken of beschuldigingen van wangedrag. Het is echter altijd in het belang van de maatschappij en de onderzoeksgemeenschap dat er op consequente en transparante wijze wordt omgegaan met schendingen.

De volgende beginselen moeten in elk onderzoeksproces worden geïntegreerd:

Integriteit

Onderzoeken naar schendingen zijn billijk en grondig en worden met de nodige spoed uitgevoerd, zonder dat daarbij de nauwkeurigheid, objectiviteit of degelijkheid in gevaar komt.

De partijen die bij de procedure betrokken zijn, doen melding van elk belangenconflict dat zich tijdens het onderzoek voordoet.

Er worden maatregelen genomen om te garanderen dat onderzoeken worden afgerond.

Procedures worden op vertrouwelijke wijze uitgevoerd ter bescherming van de personen die bij het onderzoek zijn betrokken.

Instellingen beschermen de rechten van "klokkenluiders" tijdens onderzoeken en zorgen dat hun carrièremogelijkheden niet in gevaar komen.

Algemene procedures voor het omgaan met schendingen van goede onderzoekspraktijken zijn openbaar beschikbaar en toegankelijk om hun transparantie en uniformiteit te garanderen.

Billijkheid

Onderzoeken worden in een eerlijke en zorgvuldige procedure en op een voor alle partijen billijke manier uitgevoerd.

Personen die worden beschuldigd van wangedrag bij het onderzoek worden volledig geïnformeerd over de beschuldiging(en) en krijgen de gelegenheid in een eerlijke procedure te reageren op de beschuldigingen en bewijsmateriaal te presenteren.

Indien een beschuldiging van wangedrag gegrond wordt bevonden, worden tegen de persoon in kwestie maatregelen getroffen die in verhouding staan tot de ernst van de schending.

Er worden passende herstelmaatregelen genomen wanneer de beschuldiging van wangedrag ongegrond wordt bevonden.

Iedereen die wordt beschuldigd van wangedrag bij het onderzoek, wordt voor onschuldig gehouden totdat het tegendeel wordt bewezen.

6 - De Commissie Wetenschappelijke Integriteit (CWI) van het INBO

6.1 - Samenstelling van de CWI

De leden van de CWI worden door het Managementteam (MT) van het INBO aangesteld. De CWI bestaat uit nominatief benoemde leden en is als volgt samengesteld:

- de **voorzitter**;
- minimaal drie onderzoekers, uit drie verschillende teams; één van hen wordt benoemd als **secretaris**.
- de **verantwoordelijke Algemene Integriteit** van het INBO, die ook optreedt als plaatsvervangend voorzitter.

De aanstelling van de leden geldt voor een termijn van vier jaar die eenmaal verlengd kan worden. Het mandaat van de voorzitter duurt eveneens vier jaar en kan, mits instemming door het MT, maximaal eenmaal verlengd worden.

Ingeval de voorzitter van de CWI verhinderd is om zijn werkzaamheden uit te oefenen omwille van een belangenconflict of een andere reden, treedt de vaste plaatsvervanger op als voorzitter. Ingeval

een ander lid van de CWI verhinderd is om zijn werkzaamheden als lid van deze commissie uit te oefenen omwille van een belangenconflict of een andere reden, wordt hij niet vervangen.

De vergaderingen van de commissie worden voorgezeten door de voorzitter. De voorzitter en alle leden van de commissie zijn stemgerechtigd en hebben elk één stem. De commissie kan alleen geldig beraadslagen en stemmen als tenminste de voorzitter (of zijn plaatsvervanger) en twee reguliere leden (onderzoekers) aanwezig zijn.

6.2 - Organisatie en activiteiten van de CWI

De CWI organiseert tenminste één vergadering per jaar voor de bespreking van de activiteiten van het voorbije kalenderjaar en van de opmaak van ev. plannen voor het nieuwe kalenderjaar. Deze vergadering gaat dan ook bij voorkeur door in het eerste kwartaal van het nieuwe jaar.

Daarnaast vergadert de CWI bij ontvangst van elke melding. De secretaris (die de melding ontvangt) stelt de melding ter beschikking van de CWI-leden en plant de vergadering. Voor meer informatie over de concrete behandeling van meldingen, zie [6.5 - De CWI-procedure](#).

6.3 - De inzet van deskundigen

De commissie kan zich laten bijstaan door deskundigen of aan hen de opdracht geven vaststellingen te doen of een technisch advies te verlenen. De omschrijving van een dergelijke opdracht bevat tenminste:

1. de naam van de aangestelde deskundige;
2. de omschrijving van de vraag² aan of opdracht van de deskundige;
3. alle relevante elementen die nodig zijn om de opdracht te kunnen uitvoeren;
4. de termijn waarin het vaststellingsrapport aan de CWI moet worden bezorgd.

De opdracht wordt bij voorkeur digitaal bezorgd aan de aangewezen deskundige.

6.4 - Opstellen en wijzigen reglement CWI

Het MT kan het Reglement van de CWI wijzigen. Hiertoe kan het CWI gevraagd worden een voorstel van aanpassing voor te bereiden.

6.5 - De CWI-procedure

6.5.1 - Definities

Melder: de persoon (of personen) die de melding doet (doen). De melder dient geen persoonlijk belang aan te tonen en is ook niet noodzakelijk werknemer van INBO of EV INBO.

Betrokkene: de onderzoeker op wie de melding betrekking heeft of wie tijdens de behandeling van de melding door de CWI eveneens voorwerp gaat uitmaken van dit onderzoek / deze behandeling.

² Typisch wordt een vraag geformuleerd als volgt "Hoe gangbaar is dit gedrag in deze discipline?". Op basis van het antwoord van de expert is het aan de CWI om een advies op te stellen.

Wetenschapsfraude: overkoepelende term voor (i) het verzinnen van gegevens en er verslag van doen alsof ze echt zijn (**fabriceren**); (ii) het **vervalsen** van onderzoeksmateriaal, apparatuur of processen om gegevens of resultaten zonder rechtvaardiging te wijzigen, achter te houden of te verwijderen; en (iii) het overnemen van andermans werk zonder adequate melding daarvan (**plagiaat**).

Bedenkelijke onderzoekspraktijken: zijn onderzoekspraktijken die afwijken van de algemeen aanvaarde normen binnen de wetenschapspraktijk zoals - maar niet beperkt tot - onjuiste attributie (bv. *guest*, *gift* of *ghost* auteurschap, het negeren van medewerkers en/of collega's die een aanzienlijke bijdrage leverden), het niet vermelden van een belangenconflict, het weglaten van ongewenste uitkomsten en andere praktijken.

Integriteitsschending: gedrag dat als problematisch wordt beschouwd vanuit het oogpunt van wetenschappelijke integriteit, zoals afgebakend in de Europese Gedragscode voor Wetenschappelijke Integriteit (ALLEA, 2017). Dit begrip omvat wetenschapsfraude en bedenkelijke onderzoekspraktijken. Fouten en vergissingen die te goeder trouw gebeuren (*honest error*) of meningsverschillen worden vanuit het oogpunt van wetenschappelijke integriteit **niét** als integriteitsschendingen bestempeld.

6.5.2 - Doelstelling

De CWI heeft de opdracht om in een adviesrapport te oordelen in hoeverre gemeld gedrag een schending uitmaakt van de wetenschappelijke integriteit. De CWI-procedure kadert in de handhaving van de goede wetenschapspraktijk in het INBO. Ze dient in eerste orde ter ondersteuning en remediëring van de wetenschap en is niet bedoeld als tucht-, noch als juridische procedure. Ingeval een ernstige integriteitsschending wordt vastgesteld, kan het CWI-advies wel aanleiding geven tot het opstarten van een tuchtprocedure overeenkomstig de toepasselijke reglementen.

6.5.3 - Toepassingsgebied – ontvankelijkheid

De CWI kan zich enkel uitspreken over de vraag of er sprake is van een integriteitsschending. Andere (aspecten van) meldingen vallen buiten de bevoegdheid van de CWI. Ingeval een melding gedragingen bevat die (ook) kunnen onderzocht worden door andere organen binnen het INBO of de Vlaamse Overheid, kan de CWI met deze organen afstemmen welke instantie het onderzoek voert, dan wel of er een gezamenlijk onderzoek wordt opgezet.

De CWI behandelt enkel meldingen i.v.m. feiten gepleegd op een ogenblik dat de betrokkene een **band** had met het INBO. De **verjaringstermijn** voor meldingen verstrijkt zes jaar na het plegen van de integriteitsschending of zes jaar na publicatie. De CWI behandelt dezelfde feiten slechts eenmaal, tenzij er een nieuwe melding geschiedt door een tweede melder die nieuwe elementen toevoegt aan het dossier. Anonieme meldingen (d.i. meldingen zonder informatie over de identiteit van de melder) worden in de regel niet behandeld door de CWI, tenzij de ernst van de beschuldiging en de volledigheid van de bewijzen dit toch vereisen.

6.5.4 - Behandeling van een melding door de CWI

Meldingen van een mogelijke integriteitsschending worden toegestuurd aan het meldpunt (intra-website van het INBO). In regel neemt de secretaris van de CWI de melding steeds in behandeling, behalve indien andere afspraken gemaakt werden binnen de CWI (bv. tijdens lange afwezigheid van de secretaris). Elke melding wordt tijdens een specifiek hiervoor georganiseerd overleg (ev. digitaal) behandeld.

De CWI gaat hierbij in eerste instantie na of de melding **ontvankelijk** is m.a.w. of ze onder het toepassingsgebied van de CWI valt (zie [6.5.3 - Toepassingsgebied – ontvankelijkheid](#)). Een ontvankelijke melding voldoet aan de volgende voorwaarden:

- bevat de naam en de contactinformatie van de melder
- bevat de naam van de betrokkene van wie de integriteit in vraag wordt gesteld
- beschrijft helder de mogelijke integriteitsschending
- geeft aan waarom dat gedrag in strijd is met de Europese gedragscode voor Wetenschappelijke Integriteit ([ALLEA, 2017](#))
- de betrokkene had een band met het INBO op het moment van de vastgestelde feiten
- de feiten zijn niet verjaard (dus zijn niet ouder dan 6 jaar op het moment van de melding; definitie, zie onder [6.5.3 - Toepassingsgebied – ontvankelijkheid](#))

Het resultaat van deze beraadslaging wordt vastgelegd in het document “besluit ontvankelijkheidsanalyse”.

Onontvankelijke meldingen

Indien een melding niet ontvankelijk is, brengt de voorzitter van de CWI de melder daarvan op de hoogte a.h.v. bovenvernoemd document. De betrokkene wordt in de regel niet ingelicht. Voor zover dit mogelijk en noodzakelijk is op basis van de inhoud van de melding verwijst de voorzitter de melder door naar de bevoegde instantie.

Ontvankelijke meldingen

In het geval van een ontvankelijk verklaarde melding, gaat de CWI tijdens dezelfde vergadering na in hoeverre de melding op basis van de beschikbare informatie als gegrond kan worden verklaard. Indien de melding als gegrond wordt verklaard, wordt ter zitting beslist of er nog extra informatie dient te worden verzameld. Hierbij wordt tevens bepaald of dit gebeurt via een hoorzitting en/of de inschakeling van deskundigen. Bij een hoorzitting wordt tenminste de melder en de betrokkene ondervraagd door de CWI. Daarnaast kunnen eveneens andere relevante partijen en de ev. ingezette deskundigen worden gehoord. De CWI maakt enkel gebruik van specifiek aangestelde deskundigen om klaarheid te scheppen in technisch complexere zaken.

In het geval van een ontvankelijke melding waarbij, zonder bijkomend onderzoek, blijkt dat de wetenschappelijke integriteit van de betrokkene, een INBO-collega of het INBO als instelling op geen enkele wijze in het gedrang komt, stelt de CWI vast dat de melding **manifest ongegrond** is. In een dergelijk geval wordt geen onderzoek opgestart. De voorzitter van de CWI stelt de melder in kennis van het manifest ongegrond karakter van de melding. De betrokkene wordt in de regel niet ingelicht.

Een melding wordt eveneens beschouwd als **ongegrond** indien de CWI ondanks een ev. door deskundigen (zie [6.3 - De inzet van deskundigen](#)) uitgevoerd onderzoek onvoldoende bewijzen vindt om aan te nemen dat de wetenschappelijke integriteit van de betrokkene, INBO-collega's of het INBO als instelling in het gedrang komt. In voorkomend geval stelt de CWI een gemotiveerd advies van niet-problematisch gedrag vanuit het oogpunt van wetenschappelijke integriteit op. Dit gemotiveerd advies wordt aan de melder en het MT toegestuurd.

Een melding wordt beschouwd als **gegrond** indien de CWI vaststelt dat de wetenschappelijke integriteit van de betrokkene of de instelling (INBO) in het gedrang komt. In dat geval beschrijft de CWI in haar adviesrapport de inbreuk op de wetenschappelijke integriteit, samen met een kwalificatie van de ernst. Dit vormt het voorlopig gemotiveerd advies.

Het **voorlopig gemotiveerd advies** wordt door de CWI bezorgd aan de melder en de betrokkene. De voorzitter van de CWI wijst op de vertrouwelijkheid van het advies. Indien de CWI dit wenselijk acht kan het gemotiveerd advies ook een opvolgingsadvies bevatten. Hierin kunnen aanbevelingen geformuleerd worden om desgevallend het (integriteits) beleid bij te sturen.

Melder en betrokkene beschikken vervolgens elk over een termijn van 14 kalenderdagen, te rekenen vanaf de dag volgend op de ontvangst van het advies, om een **antwoord** aan de CWI toe te sturen. Op basis hiervan maakt de CWI een **definitief gemotiveerd advies** op, dat aan de melder, de betrokkene en het MT wordt toegestuurd.

6.5.5 - Tweede advies door de VCWI

Elke partij (de melder, de betrokkene en/of het MT) is in de mogelijkheid een **2de advies** over het definitief gemotiveerd advies van de CWI aan te vragen bij de Vlaamse Commissie Wetenschappelijke Integriteit (VCWI — procedure, zie [hier](#)). Deze aanvraag moet ingediend worden bij de VCWI ten laatste 30 kalenderdagen na de ontvangst van het definitief gemotiveerde advies van de CWI.

Een aanvraag tot 2de advies kan de grond van de zaak (schuldvraag) betreffen, maar ook de gevolgde procedure en de gepaste maatregelen/sancties. Dit 2de advies wordt door de VCWI steeds toegestuurd aan het CWI, MT, de melder en de betrokkene, ten laatste binnen de 6 maanden na de start van de behandeling door de VCWI. Met een dergelijk 2de advies van de VCWI kan het MT van het INBO terdege rekening houden bij het nemen van een gemotiveerde beslissing en de ev. bijhorende maatregelen, zowel in het kader van de betreffende casus als ter voorkoming van gelijkaardige situaties in de toekomst.

6.5.6 - Behandeling door het MT

Op een eerstvolgende MT-raadvergadering wordt een **gemotiveerde beslissing** genomen. De beslissing wordt aan de leden van de CWI, en aan de melder en betrokkene meegedeeld. De melder noch de betrokkene kunnen hierop een recht van antwoord uitoefenen.

Bij elke gegronde melding kan het MT beslissen over de **eventuele verdere stappen** buiten het kader van de CWI-procedure, zoals het opstarten van een tuchtprocedure overeenkomstig de toepasselijke procedures of het starten van een juridische procedure tegen de betrokkene.

6.5.7 - Vertrouwelijk karakter

Gelet op de eigen finaliteit is de CWI-procedure per definitie vertrouwelijk. Eenieder die met een concreet CWI-dossier in aanraking komt, als melder, betrokkene, lid van de CWI of op een andere wijze, is ertoe gehouden het vertrouwelijk karakter van de procedure te respecteren t.o.v. eenieder die niet bij de procedure betrokken is. Het niet respecteren van de vertrouwelijkheid van de procedure door een persoon kan aanzien worden als een schending van de Algemene integriteit.

Door melding te maken accepteert de melder het vertrouwelijk karakter van de procedure. De naam van de melder wordt in principe niet bekendgemaakt aan de betrokkene behalve indien de melder daarmee instemt of de CWI vaststelt dat het meedelen van de naam van de melder aan de betrokkene noodzakelijk is om het onderzoek op adequate wijze te kunnen voeren. In het laatste geval wordt de melder hierover geïnformeerd door de voorzitter of plaatsvervangend voorzitter van de CWI.

Ten opzichte van derden kan de vertrouwelijkheid worden doorbroken in de volgende gevallen:

- de remediëring of opvolging verlangt dit (bijvoorbeeld: publicatie van een *retraction note*, informeren van de wetenschappelijke instelling waar een medewerker thans/ook actief is, bepaalde uitkomsten van een tuchtprocedure, ...);
- dit wordt noodzakelijk geacht na afweging van alle relevante belangen zoals - maar niet beperkt tot - de bescherming van de identiteit van de betrokkenen in de procedure, de onafhankelijkheid van het onderzoek, het belang van de instelling, het belang van de financier, het algemeen belang en/of de belangen van eventueel betrokken derde onderzoeksinstellingen en onderzoekers; en/of
- de feiten waarop de melding betrekking heeft buiten de CWI-procedure om of als gevolg van miskenning van die procedure hebben publieke bekendheid verkregen waardoor het INBO zich verplicht ziet publiek te reageren. In dergelijke gevallen staat de voorzitter van het MT of een door hem gedelegeerde persoon in voor de externe communicatie.